

Regeringskansliet Klimat- och
näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över genomförande av bestämmelser i förnybartdirektivet om tillståndsförfaranden för förnybar energi,

Er beteckning: KN2025/00895

Sammanfattning

Länsstyrelsen Östergötland ser positivt på de aktuella förslagen. Det är bra att tidsfrister införs för handläggning av prioriterade samhällsbyggnadsprojekt som tillskapar förnybar energi.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna författningsändringar, dock med vissa kommentarer, vilka anges nedan. Vidare vill Länsstyrelsen understryka vikten av att tillräckliga resurser tilldelas berörda myndigheter så att lagstiftningens intentioner kan förverkligas utan att allvarligt drabba myndighetsinsatser som tillgodoser andra samhällsbehov. Länsstyrelsen anser att konsekvensbeskrivningen är otillräcklig och behöver utvecklas vad avser behov av vägledning samt åtgärdernas påverkan på myndigheternas arbete i stort.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen Östergötland ser positivt på föreslagna förändringar i syfte att genomföra förnybartdirektivet och därmed stärka möjligheterna till etablering av förnybar energi. Mot bakgrund av att en stor mängd författningar berörs är det viktigt med god och genomtänkt informationsöverföring och samordning mellan berörda myndigheter. Av betydelse är också att de ändrade reglerna och innebörden av dem inarbetas i de centrala myndigheternas vägledningar för att undvika missförstånd eller tolkningssvårigheter vid tillämpningen.

Länsstyrelsen instämmer i förslaget att Energimyndigheten bör kvarstå som kontaktpunkt för stöd och uppföljning av tillämpningen och där samverkan med övriga berörda myndigheter är en viktig del av uppdraget.

Länsstyrelsen delar promemorians slutsatser om vilka författningar som behöver förändras på grund av direktivet.

I förslagen *förordning om ärenden som gäller verksamheter och åtgärder för förnybar energi* hänvisas i 8 och 9 §§ till kommuners och myndigheters uppgifter enligt 9 §, vilket tycks vara fel. Länsstyrelsen utgår ifrån att det är 7 § som åsyftas.

7 Tidsfrister för tillståndsförfaranden

Länsstyrelsen har inga invändningar mot föreslagna författningsändringar gällande tidsfrister. Vissa delar behöver dock förtydligas vilket kommenteras närmare nedan.

Plan- och bygglagen

Länsstyrelsen tillstyrker förslaget att installation av vissa slags solcellsanläggningar eller värmepumpar ska undantas från tidsfrist (4 veckor) i områden med höga kulturmiljövärden (PBL 8 kap 13 §) eller som av intresse för totalförsvaret. Länsstyrelsen understryker dock vikten av att byggnadsnämnden har en ordnad struktur för att kunna identifiera vilka områden som är aktuella för dessa undantag. Annars kommer regelverket inte att kunna efterlevas på ett ändamålsenligt sätt. I många kommuner kommer det att behövas väsentliga tillskott av resurser för att klara dessa uppgifter.

Kulturmiljöförordningen

Länsstyrelsen bedömer att den föreslagna skrivningen gör det otydligt vad som avses med ett tillstånd enligt 12 § KML, och skapar förväntningar på en snabbare hantering av ärendet än regleringen ställer krav på och vad systemet i stort medger. Länsstyrelsen anser att de nya paragraferna behöver förtydligas så att det bättre framgår vilka delar av den arkeologiska processen som omfattas av de nya kraven.

Den arkeologiska processen består normalt av flera steg - samråd enligt 2 kapitlet 10 § KML, utredning för att ta reda på om en fornlämning berörs av ett planerat arbetsföretag enligt 11 § KML, arkeologisk förundersökning 2 kapitlet 13 § KML och tillstånd till borttagande av fornlämning med eller utan villkor om undersökning enligt 2 kapitlet 12 och 13 §§ KML. Såväl arkeologisk utredning som förundersökning utgör, enligt vad som framgår av 10 och 13 §§, beslutsunderlag inför ett slutligt tillstånd till undersökning och

borttagande av fornlämningen inför en exploatering. Utifrån detta gör Länsstyrelsen tolkningen att det endast är det sista steget av den arkeologiska processen, tillstånd till borttagande av fornlämning med eller utan villkor om utgrävning, som avses ingå i tillståndsprövningen i detta fall. Om utredning eller förundersökning behövs, bör dessa uppfattas som egna ärenden eller som kompletteringar inom ett tillståndsärende innan ärendet kan bedömas som komplett och tidsfristen börjar löpa.

Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken
Länsstyrelsen instämmer förslaget att anmälningar eller ansökningar om tillstånd för värmepumpar ska undantas från tidsfrist fyra veckor om de ligger inom vattenskyddsområde. Orsaken till detta undantag med koppling till direktivet är dock otydligt i promemorian och bör bättras på.

8 Specifika miljöbedömningar

Länsstyrelsen instämmer i promemorians slutsatser om behövliga författningsändringar gällande miljöbedömningar.

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna tillägg till 6 kap 32 § miljöbalken om att Länsstyrelsens besked om miljökonsekvensbeskrivningens omfattning och innehåll ska vara bindande för den slutliga MKB som tas fram för energiprojektet. Det är rimligt, så som föreslås, att tillägg till MKB kan krävas om det har kommit fram nya uppgifter i ärendet eller att uppgifterna vid avgränsningssamrådet var oriktiga.

Länsstyrelsen ser också positivt på att till återanvändning av MKB vid parallella prövningar av energiprojekt nu förtydligas.

9 Ett mer effektivt avgränsningssamråd

Länsstyrelsen tillstyrker föreslagna ändringar och tillägg i 6 kap 29 § om hantering av samrådsunderlag inför beslut om betydande miljöpåverkan. Åtgärden bör kunna främja en enhetlig kvalitet och främja effektivare fortsatt miljöbedömningsprocess.

10 Artskydd och verksamheter och åtgärder för förnybar energi

Länsstyrelsen ser positivt på föreslagna författningsändringar. Det är viktigt att allmänintresset av att tillskapa förnybar energi återspeglas i lagstiftningen.

16 Konsekvensanalys

Genomförande av förnybartdirektivet innebär tydliga prioriteringar som ger en ökad förväntan på effektiva myndighetsinsatser från Länsstyrelsen och andra offentliga aktörer. Länsstyrelsen anser att konsekvensanalysen alltför knapphändigt belyser dessa frågor. I det fortsatta arbetet behövs en grundligare genomlysning av hur myndigheter och kommuner påverkas ekonomiskt och arbetsmässigt av aktuella reformer, med bedömning av behövliga resurstillskott. En stor risk finns annars att prioriteringarna går ut över andra samhällsbehov. För ett lyckat resultat är det också viktigt att det myndighetsgemensamma arbetet med att utveckla vägledning/digital handbok prioriteras och finns med i kostnadsbedömningen.

Även åtgärdernas påverkan på miljön i allmänhet skulle behöva en grundligare konsekvensbedömning.

Bakgrund

Klimat och näringsdepartementet har översänt rubricerat förslag till Länsstyrelsen på remiss. I promemorian lämnas författningsförslag som genomför bestämmelserna om tillståndsförfaranden i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2023/2413 av den 18 oktober 2023 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652.

Förslagen innebär bland annat att det införs tidsfrister för handläggningen av ärenden som rör förnybar energi. Hur lång tid som handläggningen av ett ärende får pågå beror på vilken typ av anläggning för produktion av förnybar energi som avses i en tillståndsansökan och varierar mellan en månad och tre år. Vidare föreslås nya bestämmelser som innebär att en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi ska ges en större tyngd vid den bedömning som ska göras enligt 7 kap. miljöbalken av om en

verksamhet eller åtgärd genomförs av orsaker som har ett allt överskuggande allmänintresse. Det föreslås även nya bestämmelser i viss annan lagstiftning om återanvändning av specifik miljöbedömning för en verksamhet eller åtgärd för förnybar energi.

Det föreslås därutöver bestämmelser som syftar till att förbättra det underlag som tas fram inför ett avgränsningssamråd. Bestämmelserna gäller för alla typer av verksamheter och inte bara för förnybar energi.

Promemorian innehåller även författningsförslag som syftar till att förenkla och förtydliga regelverket för miljöbedömning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Ann Holmlid med länsarkitekt Jan Persson som föredragande. Samråd har skett med länsantikvarie Patrick Björklund.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.